

Прижиттєві методи дослідження дендрофільних гризунів на прикладі вивірки

Юлія Зізда
Інститут екології Карпат НАНУ
м. Львів

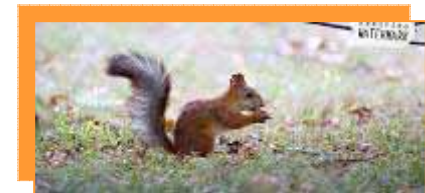

Вступ

У нас традиційним є вивчення дрібних ссавців пастками-живоловками, канавками; біляводних ссавців – по норах, хатках (бобри); великих ссавців, – як правило, по слідах життєдіяльності.

Дані методи не завжди придатні для обліку дендрофілів, тому ми звертаємо увагу саме на них.

Групи наземних ссавців

Великі ссавці	Дендрофіли	Різні групи гризунів
копитні хижі	соні вивірки куниці кажани	інші дрібні ссавці

У цій праці з дендрофілів розглянуто саме вивірок

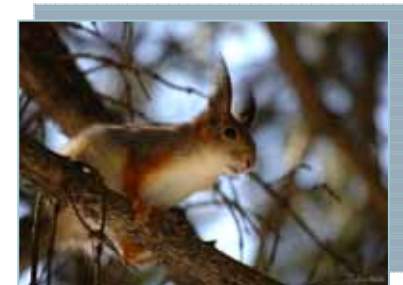

Характеристика методів

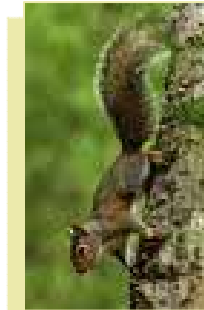
Прижиттєві методи вивчення дендрофілів мають бути орієнтовані на біологічні особливості групи:

- 1) Живлення
- 2) Рухова активність та міграції
- 3) Сховища

... детальніше

Живлення – поїді на кормових столиках, зимова заготівля, харчові тропи.

Рухова активність – сліди на ґрунті, снігу, погризи на деревах, мітки тощо.

Сховища – дупла, гайна, гнізда птахів – місця їх житла.

Додаткові спостереження, що вимагають обстеження потенційних схованок, наприклад, шпаківень, будинків, гнізд. Це може стосуватися і обстежень зимових схованок.

Специфіка

Такі дослідження дозволяють вивчити два аспекти

1. рухову і міграційну активність:

1) зокрема, можна отримати картографічні матеріали у т.ч. оцінити індивідуальні ділянки та характер перебування

2) такі підходи дозволяють дослідити динаміку популяції, субпопуляції чи окремої групи особин у часі, наприклад, сезонну динаміку. З'ясування екосистемної ролі (споживання та повернення в екосистему органіки

2. з'ясування деталей біології виду:

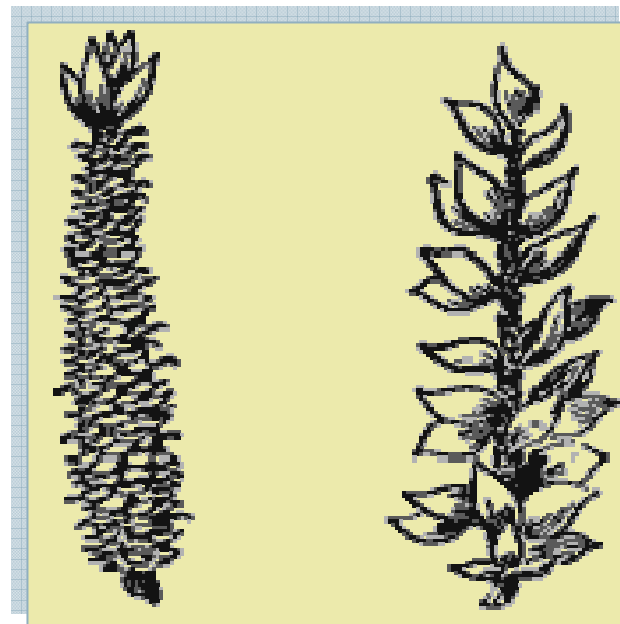
1) особливості живлення

2) місце у трофічному ланцюгові

Живлення

кормові столики. Шишки, як основний харч = 200 шт. = кількість з'їденої біомаси = кількість харчів.
Сезонна динаміка харчів. Співжиття з іншими тваринами.

Рухова активність: відбитки

Слідкова активність найкраще відслідковується в зимовий час, коли на снігу можна побачити тип відбитку

Поедвой след

Гайковий след

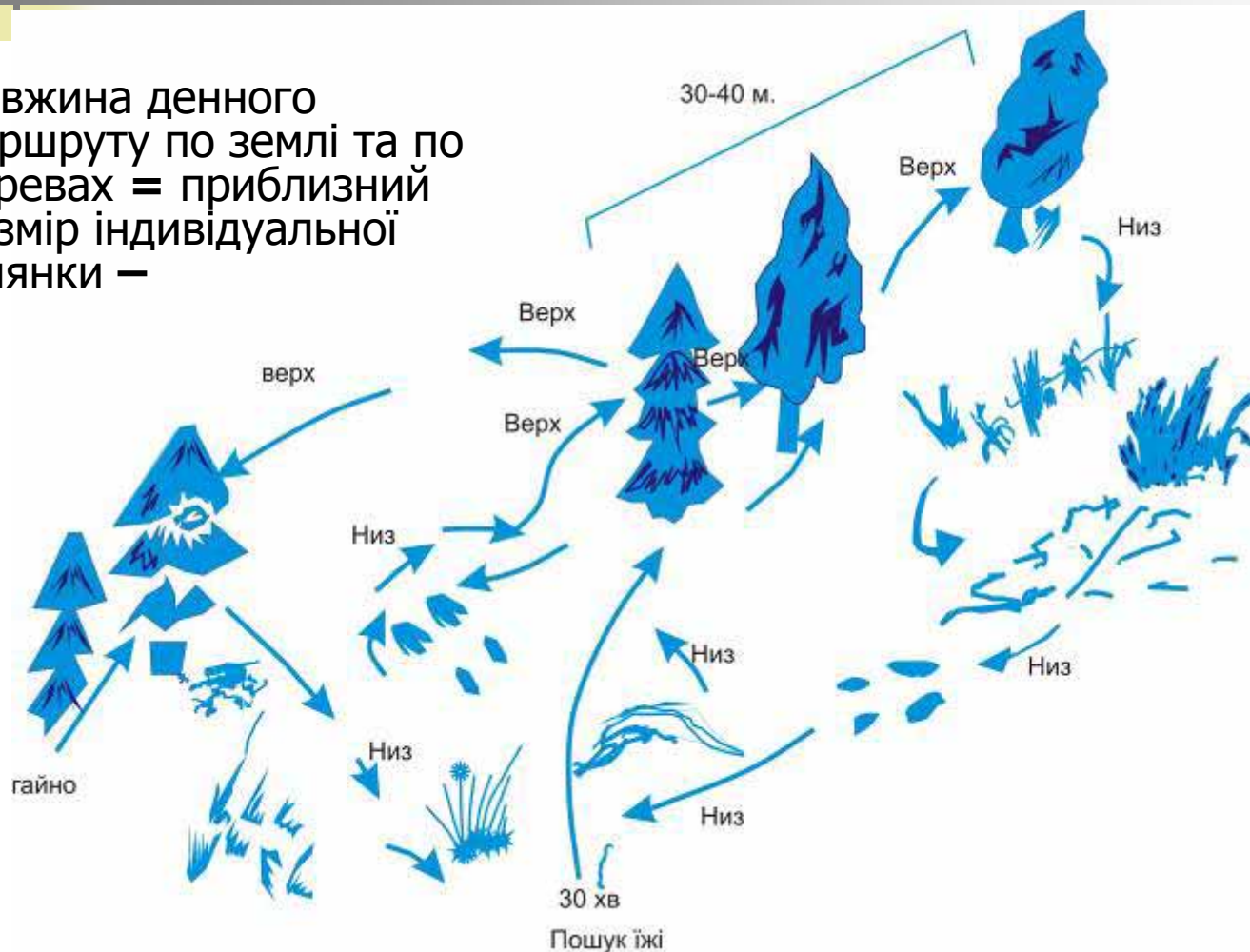
Довжина маршруту вивірки по гілках у середньому становить 30–40 м.

далі – наземний сегмент маршруту.
Розміри відбитку
передня лапа 2,7X2,6
задня лапа 5,6X X3,1

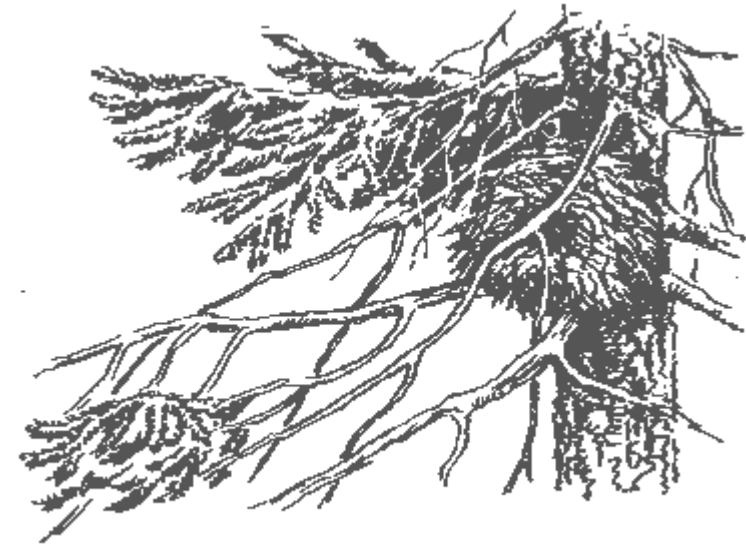
Рухова активність

Довжина денного маршруту по землі та по деревах = приблизний розмір індивідуальної ділянки —

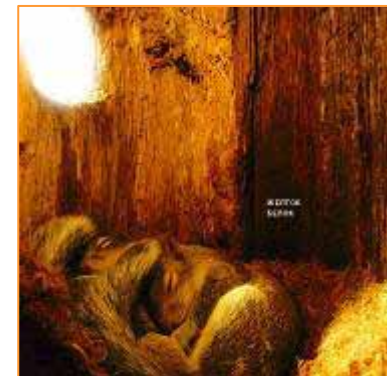
площа індивідуальної ділянки, напрямки руху, кількість затраченого часу на харчування, дорогу до гнізда, пошук їжі, заготівля...

Сховища

Гайна

- Дупла
- Гайна
- Гнізда птахів
- будинки

Супутні можливості

Опитування.

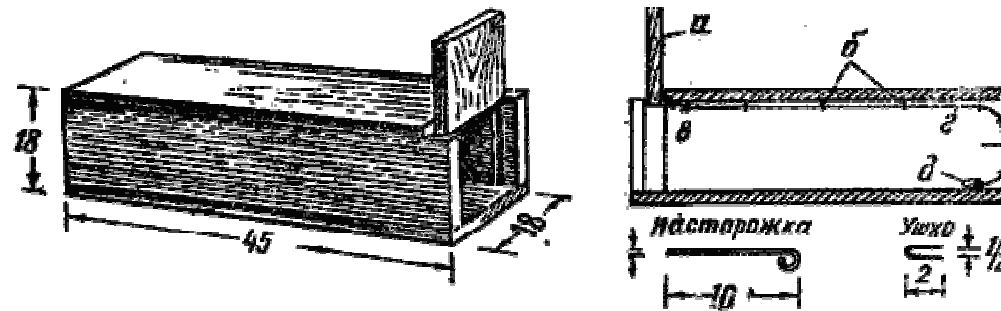
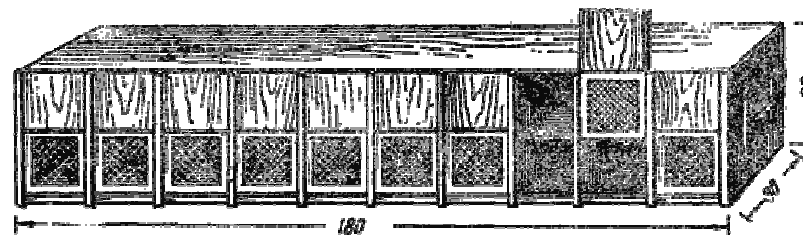
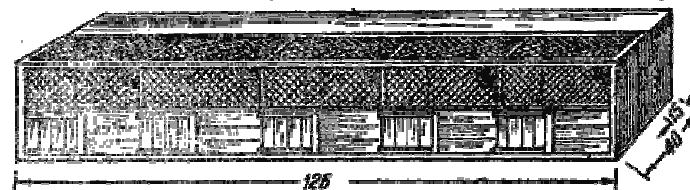

Фото.

Прижиттєві лови

Можливості...

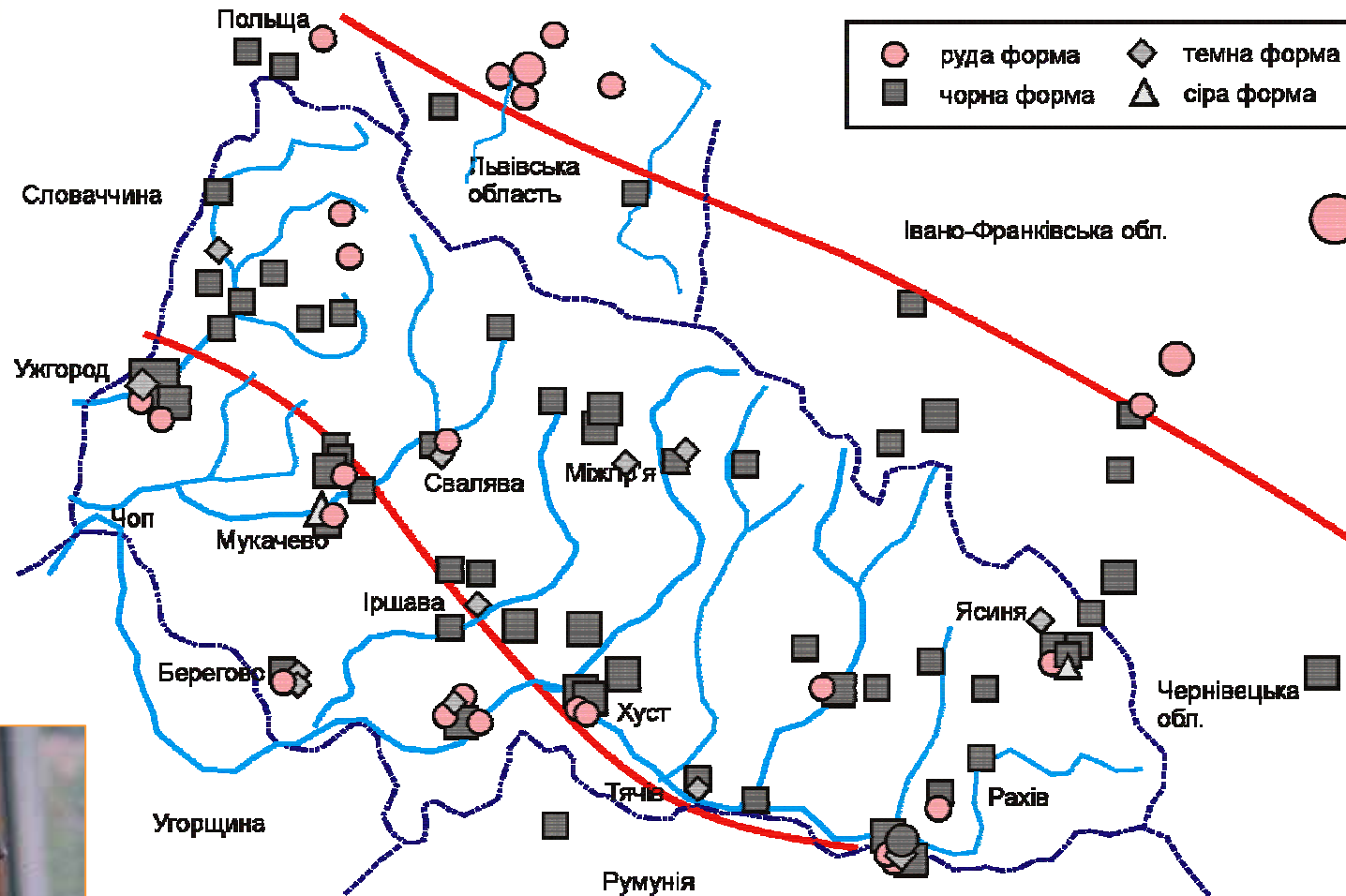
- Розроблені методи відлову вивірок для розселення живоловками, дозволяють прижиттєво брати і генетичний матеріал.

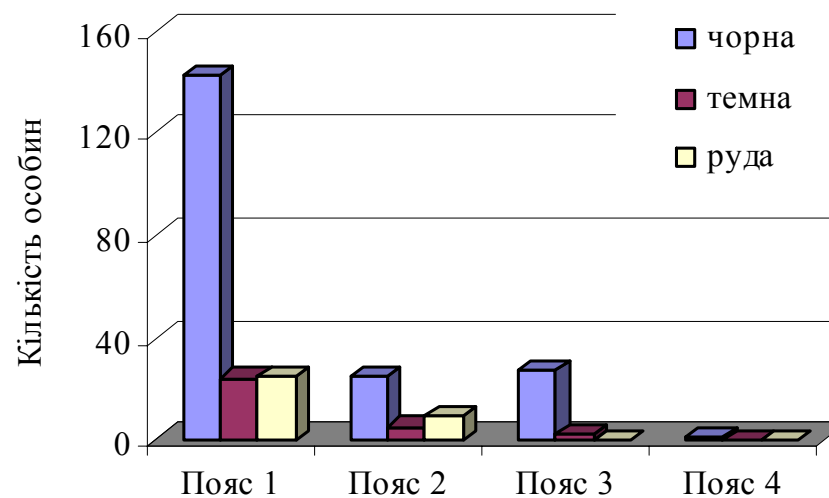
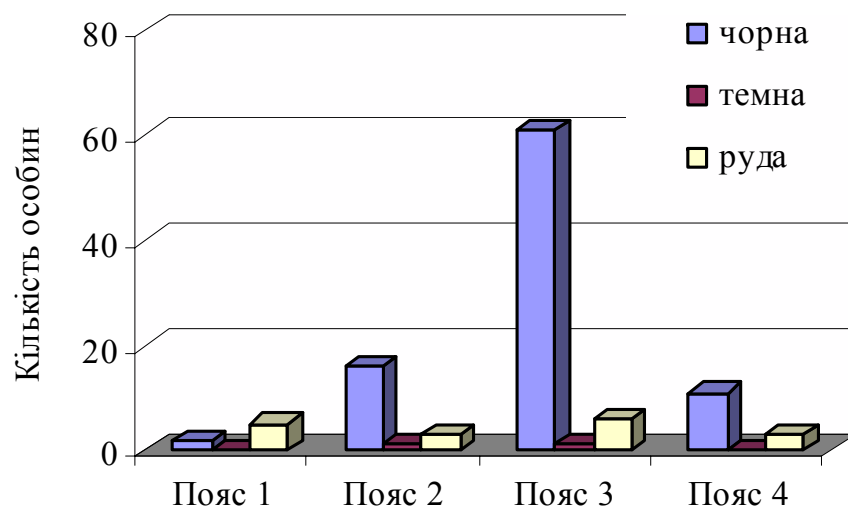
- Прямі спостереження дозволяють вивчати також просторову динаміку популяцій, межі поширення кольорових форм вивірки, виділити різні типи забарвлення, використовуючи оптику і не вбиваючи тварин.

Картування

Вертикальний розподіл

Мічення та картування місцезнаходжень вивірки може допомогти у вивченні її міграцій: вертикальний розподіл вивірки (в Карпатах і Буковині сезонні міграції з "верхніх" у "нижні" висотні пояси), довжину міграційного шляху (450 км).

Дослідження екологічної ролі

- Дані методи дозволяють вирішити деякі необхідні питання щодо цього, зокрема кількість потрібного вивірці корму, запас харчів у біотопі.
- Хижаки
- Конкуренти
- Хвороби, паразити

Отже...

- польові прижиттєві та дистанційні методи дозволяють проводити
1. достовірні якісні і кількісні дані щодо поширення виду
 2. динаміку внутрішньопопуляційних та популяційних груп
 3. картографічний аналіз
 4. особливості трофіки
 5. лісівниче значення
 6. взаємини з іншими видами тощо

Дякую за увагу

